

Voitte halutessanne käyttää myös näitä erään 9. luokan laatimia ohjeita siihen, miten toimia fiksusti netissä.

- "Tarkista faktat monesta lähteestä ennen kuin jaat ne, jotta saat asiasta kokonaiskuvan etkä levitä vahingossa väärää tietoa.
- Käyttäydy netissä kunnioittavasti muita kohtaan äläkä tarkoituksellisesti provosoi tai kiusaa edes anonyymisti.
- Muista, että kaikki mitä nettiin julkaisee, myös jää sinne.
- Muista, että kaikki mitä netissä näet, ei ole totta.
- Ole kiltti kaikille, et voi ikinä tietää mitä muut ovat käyneet läpi.
- Ole kriittinen, äläkä usko kaikkea mitä näet tai kuulet somessa.
- Ole varovainen. Mitä someen julkaisee, ei sieltä ikinä lähde pois.
- Ole kriittinen. Kyseenalaista kaikki, mitä vaan voi kyseenalaistaa. Älä usko kaikkea mitä sosiaalisessa mediassa näet sinisilmäisesti.
- Älä sano anonyymisti mitään mitä et sanoisi omalla nimelläsi. Jos olet esimerkiksi kommentoimassa jotain anonyymisti jonnekin sosiaaliseen mediaan, mieti kommentoisitko saman, vaikka et olisikaan anonyyminä tai sanoisitko saman asian ihmiselle suoraan kasvotusten.
- Mieti tarkkaan mitä julkaiset somessa. Se mitä someen kerran julkaisee ei tosiaankaan lähde sieltä helpolla.
- Älä julkaise kenestäkään materiaalia sosiaaliseen mediaan ilman hänen lupaansa.
- Älä usko kaikkeen mitä näet somessa.
- Jos haluat käyttää tietoa, jonka olet nähnyt somessa tarkista, että se on totta.
- Älä käytä epäluotettavia sivustoja.
- Älä luota kaikkiin linkkeihin ja jos jokin näyttää epäilyttävältä, älä paina linkkejä.
- On olemassa tietoturvakettejä, jotka voivat olla oikein mainioita sellaisille henkilöille, jotka ei internetistä niinkään tiedä.
- Kaikki internetin vastaukset ei aina ole oikeita.
- Jos kirjoitat nettiin jotain, muista että tieto leviää nopeasti, eli mieti ennen kuin julkaiset mitään sosiaaliseen mediaan.

- Älä luota ensimmäiseen tietoon, jonka löydät, etsi useammasta lähteestä.
- Seuraa, miten muut postaavat someen, ovatko he ensimmäisiä jakamassa tietoja vai perustelevatko he miksi se on tärkeää. Sitä myöten tiedät ketä oikeasti kannattaa seurata ja 'kuunnella' merkittävimmissä asioissa.
- Älä hauku tai kiusaa muita anonyymisyyden varjolla.
- Tarkista tieto monesta eri lähteestä, että saat hyvän kokonaiskuvan asiasta.
- Älä julkaise kuvia tai videoita ihmisistä ilman heidän lupaansa.
- Pitää kysyä lupa, jos aikoo julkaista toisesta kuvan.
- Netissä ei saa luottaa kaikkeen mitä näkee.
- Ei saa lähteä vihapuheisiin mukaan, laittaa vain positiivisia kommentteja.
- Älä jaa väärää tietoa paikkaan, jossa moni ihminen on aktiivinen ja joilla on mahdollisuus löytää sen ja käyttää sitä jotain vastaan.
- Älä kiusaa toisia ihmisiä somessa, sillä se ei ole kilttiä etkä voi tietää, että mikä sen vaikutus on toiseen ihmiseen.
- Kunnioita muita niin kuin haluaisit sinua kunnioittavan.
- Huolehdi omista asioista, älä muiden.

